

EERSTE VENRAYNAAR IN VLEGTUIG VAN LONDEN NAAR AMSTERDAM

Het is dit jaar een eeuw geleden dat een Venraynaar in een vliegtuig stapte om van Londen naar Amsterdam te vliegen. Het was de zakenman Victor Fonck die dit presteerde. Hij vond het zo geweldig dat hij zich voornam om nooit meer per boot Het Kanaal over te steken.

De Venraynaren maakten voor het eerst kennis met vliegtuigen in de Eerste Wereldoorlog. Af en toe kwam er een Duits vliegtuig over. Maar op zondag 5 oktober 1919 was de echte vuurdoop.

Die dag werd in Venray een vliegshow gehouden, georganiseerd door het Vliegcomité, bestaand uit gemeenteopzichter H. Timmermann, Lambert J. van Haren, Victor Fonck en Jan Olieslagers, de 'duivel' van Antwerpen. Deze Jan was eigenlijk fietsenmaker, volgde vlieglessen bij uitvinder Blériot (die ooit de eerste vlucht maakte) en werd in de Eerste Wereldoorlog oorlogsvliegenier in Belgische dienst.

Eigenlijk stond deze vliegshow een week eerder gepland, maar op zondag 28 september was het weer zo slecht, dat het niet doorging. De regen kwam aanhoudend met bakken uit de lucht. Niettemin was het vliegveld (op Smakterheide aan de weg naar Maashees) bevolkt door een mensenmassa, die 'de wonderbaren reuzenvoogel' (foto) wel eens wilden zien.

Ondanks het slechte weer wist piloot Rudolf Hess (de latere oogappel van Hitler), die was opgestegen vanaf het vliegveld Molenhei in Gilze Rijen, in Venray te landen, maar het toestel schoot door naar het naastliggende bouwland. Nu was dat op aanwijzing van de piloot wel aangewalst door de boer, maar niet hard genoeg, mede door de vele regen. De wielen zakten in de grond weg en het toestel sloeg bijna over de kop. De propeller brak af, de mensen in de machine bleven ongedeerd.

Een week later was het wel redelijk weer en duurde de demonstratie tot vijf uur in de middag. Na nog enkele rondjes boven het publiek te hebben gedraaid vertrokken de piloten weer naar Gilze Rijen.

Het comité mocht terugzien op een zeer geslaagde dag. Voor veel Venraynaren was dit de eerste keer in hun leven dat ze een vliegtuig van dichtbij hadden kunnen bewonderen.

Drie jaar later was Fonck de eerste Venrayse klant van de KLM van oprichter Albert Plesman. Op 18 mei

1920 opende KLM haar eerste luchtlijn: Amsterdam-Londen, één keer per dag. In de beginjaren werd de lijndienst gevlogen met een Fokker II (foto, met ABD op vleugel) met vier passagiers. Deze toestellen beschikten nog niet over een toilet en evenmin over verwarming. De reizigers werden daarom bij het vertrek op Schiphol verzocht eerst even van het toilet gebruik te maken. Om warm te blijven tijdens de vlucht kregen ze een voetenzak en een reisdeken uitgereikt.

KLM had vier piloten, die niet beschikten over navigatie-instrumenten waaruit de piloot kon opmaken waar hij zich bevond en welke koers hij moest volgen. Daarom werd van Schiphol naar Den Haag gevlogen en van daar – op een hoogte van gemiddeld driehonderd meter – koerste men langs de kustlijn via Hoek van Holland, de Zeeuwse eilanden en de Belgische kust naar Calais. Vandaar werd de oversteek over Het Kanaal gemaakt.

Een enkele reis van Amsterdam naar Londen kostte aanvankelijk 150 gulden, maar in de zomer van het jaar 1922 werd de prijs drastisch verlaagd tot 48 gulden. In november 1922 vloog Victor Fonck, zakenman en net als Olieslagers een bekende motorcoureur, van Londen naar Amsterdam. Op 2 december 1922 bracht Peel en Maas over die vlucht het volgende bericht. "Onze dorpsgenoot, de heer V. Fonck, welke verleden week ter gelegenheid van de Londense tentoonstelling van motorrijwielen naar Engeland vertrok, keerde dinsdag per vliegtuig terug. Naar wij vernemen was de overtocht – niettegenstaande het vrijwel ongunstige weer – schitterend en moet de heer Fonck zo enthousiast zijn over deze luchtreis, dat hij nimmer meer per boot oversteekt doch voortaan steeds van de KLM gebruik zal maken. De reis Londen-Amsterdam werd in ruim drie uur afgelegd. De heer Fonck zal met deze wel de eerste Venrayer zijn welke per vliegtuig het Kanaal is overgestoken."